

Н. Бакуліна,
науковий співробітник
(Лабораторія навчання російської мови
та мов інших етнічних меншин
Інституту педагогіки АПН України)

СПОСОБИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ У ПІДРУЧНИКАХ З ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ МОВИ ІВРИТ

У ході дослідження способів презентації навчального матеріалу, було з'ясовано різні підходи до їх виділення у психолого-педагогічній та лінгводидактичній літературі, проаналізовано підручники з початкового навчання мови іврит.

Так, дослідник К. Манн виділяє: інформаційно-описовий, проблемний та узагальнюючий способи презентації навчального матеріалу у підручниках.

І.Гудзик визначає наступні способи презентації навчального матеріалу: 1) практичний (найбільш глибоко презентовано у підручниках для усного курсу та реалізовано за допомогою предметних і сюжетних малюнків, текстів до них і має на меті розвиток в учнів мовних, мовленнєвих умінь, сформованих на практичній основі); 2) практичний з елементами теорії (використання термінів, умовних позначень (схем речень, складових і звукових схем, живих звуків тощо), але без визначень і правил. Має на меті розвиток у школярів уміння розрізняти окремі слова в реченні, звуки у слові, наголос, формування початкових уявлень про подані мовні одиниці); 3) експліцитні відомості з мови і мовлення (використовуються після завершення періоду навчання грамоти; залишаючись практичним,

цілеспрямованим на розвиток комунікативної компетентності, з'являється матеріал з мови й мовлення; інформація подається традиційно основним текстом про те чи інше мовне явище на початку параграфу з подальшою роботою у вправах, або вводиться у безпосередньо вправи чи декілька вправ); 4) подання матеріалу з використанням підставних таблиць, на основі яких складаються необхідні формулювання; 5) подання матеріалу у вигляді алгоритму.

Я. Кодлюк, розглядаючи зазначену проблему зосереджується на способах презентації навчальних текстів і виділяє макротексти (інформація подається доказово, з використанням прикладів, пояснень, міркувань) та мікротексти (використовуються для повідомлення знань про окремі способи діяльності у вигляді правил, інструкцій, пам'яток тощо). Дослідниця також вважає педагогічно виправданим використання у підручниках зразків виконання завдань, пам'яток, алгоритмів, зразків міркувань, таблиць.

До способів презентації навчального матеріалу належать й різноманітні поліграфічні виділення, а саме: шрифтові (курсив, напівжирний), набірні (розрядка), графічні (підкреслення, дужки), зосередження уваги за допомогою кольору, комбінування поданих способів.

Сьогодні в початковій ланці у школах з вивченням мови іврит використовують різні підручники. Так, підручник "Алеф Бет: еладім ломдім іврит" є основним у навчанні говорінню на основі мовленнєвих моделей розмовної мови; підручник "Алеф Бет Отійот медаброт" розроблено для розвитку усного мовлення учнів; підручник "Отійот корот" – для навчання читання, "Отійот котвот" – для навчання письма; підручник "Аколь хадаш" – для навчання мови іврит на початковому етапі. Звертаємо увагу на основні способи презентації навчального матеріалу в окремих із зазначених вище підручниках.

"Аколь хадаш": 1) предметні та сюжетні малюки. Мета: вивчення нової лексики, встановлення зв'язку між назвами предметів та їх зображенням, між звуковим і письмовим образами слова, побудова зв'язних висловлювань для виконання вправ з читання і розуміння прочитаного; 2) комікси (оповідання у малюнках) – спосіб, що компенсує обмежені текстуальні можливості живим зображенням ситуації та стимулює учнів до мовленнєвої практики; 3) аналітико-синтетичні таблиці (для навчання грамоти); 4) таблиці, зразки, приклади; 5) зразки текстів-діалогів; 6) виділення кольором, дужками, графічними фігурами; 7) апарат орієнтування.

“Алеф бет: єладім ломдім іврит”: 1) зразки та мовленнєві моделі; 2) тексти та діалоги особистісної, навчальної і публічної сфери спілкування; 3) підставні таблиці; 4) виділення навчального матеріалу кольором; 5) граматичні таблиці; 6) предметні та сюжетні малюнки, фото, карти; 6) завдання до вправ представлено у вигляді коротких вказівок. Окрім зазначеного, одним із важливих і цінних для молодших школярів є спосіб подання заголовків до навчальних текстів. Психологи вважають заголовок “стартом” цілісного процесу, спрямованого на розуміння змісту прочитаного. Здебільше виділяють заголовок у формі питального або називного речення. “Заголовок – запитання” для молодших школярів вважається кориснішим. Цей спосіб запропоновано саме у підручнику “Алеф бет: єладім ломдім іврит”, де кожний розділ розпочинається з навчального тексту із заголовком у формі питального речення.

Отже, аналіз способів презентації навчального матеріалу у підручниках з початкового навчання мови іврит дає підстави зробити наступні висновки: проаналізовані способи відповідають практичному та практичному з елементами теорії (за І.Гудзик), обслуговують пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і частково-пошуковий методи (за І.Лернером) реалізують компетентнісний підхід у навчанні мови іврит.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Гудзик И.Ф.* Компетентностно ориентированное обучение руському языку в начальных классах / И.Ф. Гудзик. – Черновцы. : Букрек, 2007. – С. 150 – 178.
2. *Кодлюк Я.П.* Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті / Я.П. Кодлюк. – К. : Наш час, 2006. – 367 с.
3. *Каким быть учебнику: Дидактические принципы построения* / Под ред. И.Я. Лернера, Н.М. Шахмаева. – М. : Изд-во РАО, 1992. – Ч.1. – 169 с.
4. *Оуен М.* А коль хадаш / М. Оуен, Ш. Хаят. – Єрусалим, Педагогічний центр розробки методів навчання, 1990. – Ч. 1-3.
5. *Талмуд І.* Алеф Бет Єладім ломдім іврит. – Тель-Авів, Дійонон, 2003-2005. – Ч. 1,2,3.